

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**Волинський національний університет імені Лесі Українки**  
**Факультет економіки та управління**  
**Кафедра обліку і оподаткування**

**СИЛАБУС**  
**вибіркової навчальної дисципліни**  
**ОБЛІК СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО БІЗНЕСУ**  
*підготовки бакалавра*  
*галузі знань 07 Управління та адміністрування*  
*спеціальності 071 Облік і оподаткування*  
*освітньо-професійної програми Облік і оподаткування*

Луцьк – 2023

**Силабус навчальної дисципліни ОБЛІК СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО БІЗНЕСУ**  
підготовки бакалавра, галузі знань 07 Управління та адміністрування,  
спеціальності 071 Облік і оподаткування, за освітньо-професійною програмою  
Облік і оподаткування

**Розробники:**

Садовська І.Б., професор кафедри обліку і оподаткування, доктор економічних наук, професор

**Силабус погоджено:**

гарант ОПП

Облік і оподаткування



Анна САФАРОВА

**Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування**

протокол № 1 від 31 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри:



Ірина САДОВСЬКА

## I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	07 «Управління та адміністрування», 071 «Облік і оподаткування» «Облік і аоподаткування»  Бакалавр	Нормативна
Кількість годин / кредитів <u>120 / 5</u>		Рік навчання <u>3-ий</u>
		Семестр <u>5-ий</u>
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції <u>10</u> год.
		Практичні (семінарські) <u>20</u> год.
		Самостійна робота <u>82</u> год.
Мова навчання		Консультації <u>8</u> год.
	Форма контролю: <u>залік</u>	
		Українська

## II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові – [Садовська Ірина Борисівна](#)  
Науковий ступінь – доктор економічних наук  
Вчене звання – професор  
Посада – завідувач кафедри обліку і оподаткування  
Контактна інформація: +38-050-339-85-16, [Sadovska.Iryna@vnu.edu.ua](mailto:Sadovska.Iryna@vnu.edu.ua)  
Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

## III. Опис дисципліни

### 1. Анотація курсу.

Дисципліна «Облік суб'єктів малого бізнесу» спрямована на формування у студентів системи знань, умінь і навичок з методології, методики та інструментарію побудови обліку в малому бізнесі, оцінки систем оподаткування, складання різних форм звітності, формування інформації для прийняття управлінських рішень щодо активів, пасивів і фінансових результатів.

### 2. Пререквізити. Постреквізити.

2.1. Пререквізити. Вивчення дисципліни базується на знаннях, уміннях і навичках, які студенти отримали при вивченні попередніх дисциплін: «Бухгалтерський облік», «Менеджмент», «Мікроекономіка», «Економіка», «Фінансовий облік», «Управлінський облік», «Звітність суб'єктів господарювання».

2.2. Постреквізити. Знання, уміння і навички, що здобуваються в процесі вивчення цієї дисципліни, будуть потрібні для вивчення наступних дисциплін: «Облік і аудит в управлінні проектами», «Обліково-аналітичне забезпечення стратегічного планування», «Стратегічний управлінський облік», «Облікова політика», «Організація обліку» тощо.

### 3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Метою навчальної дисципліни «Облік суб'єктів малого бізнесу» є формування системи наукових знань і практичних вмінь і навичок з організації і методики бухгалтерського, управлінського, податкового і фінансового обліку на підприємствах малого бізнесу різних форм власності, удосконалення його методів, інструментів і процедур з урахуванням передового зарубіжного та вітчизняного досвіду.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Облік суб'єктів малого бізнесу» є набуття практичних вмінь застосовувати відповідні методи та прийоми у процесі оперативного і прогностичного обліку активів, пасивів, витрат, доходів і фінансових результатів, контролю і оцінки ризиків, оптимального вибору систем оподаткування з метою прийняття ефективних управлінських рішень на підприємствах різних форм власності для раціонального і економічного використання трудових, матеріальних, інтелектуальних і фінансових ресурсів.

### 4. Результати навчання (компетентності).

Компетентності, які студент набере в результаті вивчення дисципліни.

ЗК02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

СК03. Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення.

СК05. Проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень.

ПР04. Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.

ПР08. Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації.

### 5. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
<b>Змістовий модуль 1.</b>						
Загальні положення обліку у суб'єктів малого бізнесу						
ТЕМА 1. Суб'єкти малого підприємництва, задачі та організація обліку в них.	12	2	2	8	-	Т / 10
ТЕМА 2 Використання рахунків бухгалтерського обліку суб'єктами малого бізнесу	11	-	2	8	1	ПЗ, Т / 10
ТЕМА 3. Форми бухгалтерського обліку для суб'єктів малого бізнесу	11	-	2	8	1	ПЗ, Т / 10
ТЕМА 4. Оцінка систем оподаткування для суб'єктів малого бізнесу	11	-	2	8	1	ПЗ, Т / 10
ТЕМА 5. Особливості обліку у ФОП	15	2	2	10	1	ПЗ, Т / 10
Разом за модулем 1	60	4	10	42	4	50
<b>Змістовий модуль 2.</b>						
Облік активів, пасивів і фінансових результатів						
ТЕМА 6. Облік грошових коштів	11	-	2	8	1	ПЗ, Т / 10

ТЕМА 7. Облік необоротних активів і запасів	13	2	2	8	1	ПЗ, Т / 10
ТЕМА 8. Облік заробітної плати	11	-	2	8	1	ПЗ, Т / 10
ТЕМА 9. Облік витрат і собівартості	13	2	2	8	1	ПЗ, Т / 10
ТЕМА 10. Складання та подання фінансової звітності	12	2	2	8	-	ПЗ, Т / 10
Разом за модулем 2	60	6	10	40	4	50
<p>Види студентської наукової роботи для присудження бонусних (додаткових) балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- опублікована наукова стаття у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів;</li> <li>- публікація тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали;</li> <li>- підготовка та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт, конкурсі дипломних і магістерських робіт – 7 балів;</li> <li>- перемога у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт, конкурсі дипломних і магістерських робіт – 15 балів;</li> <li>- подача проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.</li> </ul> <p><b>***Увага! Загальна кількість балів, що вноситься до відомості за поточну роботу, у випадку ОК, де передбачено екзамен, не може перевищувати, як правило, 40 (п.4.5. Положення <a href="https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2023-09/2023_Polozh_pro_otzin.pdf">https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2023-09/2023_Polozh_pro_otzin.pdf</a>).</b></p>						
<b>Всього годин/Балів</b>	<b>120</b>	<b>10</b>	<b>20</b>	<b>82</b>	<b>8</b>	<b>100</b>

Форма контролю\*: Т – тестування, ПЗ – виконання практичних завдань

### 6. Завдання для самостійного опрацювання.

Питання та завдання для самостійної роботи визначені відповідними темами курсу й регламентуються методичними рекомендаціями до виконання самостійної роботи.

## IV. Політика оцінювання

Основні принципи організації поточного й підсумкового контролю знань здобувачів освіти розкриті у Положенні про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти ВНУ імені Лесі Українки (<https://bit.ly/3xyVDTk>).

Політика викладача щодо студента ґрунтується на засадах ефективної співпраці. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватись термінів, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом, заздалегідь повідомляти викладача про відсутність на занятті. Пропущені заняття відпрацьовувати під час консультацій. Через об'єктивні причини (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний план навчання) навчання може відбуватись в онлайн формі з використанням системи Moodle, Office 365 (Teams) за погодженням із керівником курсу.

Під час вивчення освітньої компоненти при поточному контролі оцінюванню підлягають результати навчання, що виявляються через продемонстровані здобувачем знання та набуті уміння й навички, а саме:

- за роботу на практичних заняттях;
- за виконання підсумкових контрольних робіт;
- за виконання завдання самостійної роботи.

Під час проведення підсумкових контрольних робіт передбачене оцінювання результатів навчання, які здобувач набув після опанування навчального матеріалу змістового модуля. Передбачено 2 підсумкові контрольні роботи, які можуть проводитися у формі:

- письмового тестування;

- комп'ютерного тестування (з використанням платформи Moodle);
- розв'язування практичних завдань.

Підсумкові контрольні роботи можуть бути проведені в синхронному режимі (як аудиторна контрольна робота) або асинхронному режимі (наприклад, засобами платформи Moodle, Teams).

Викладач завчасно інформує здобувачів про терміни проведення, зміст та форму підсумкових контрольних робіт.

Політика викладача щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти. Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються у ВНУ імені Лесі Українки на основі Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі українки (<https://bit.ly/3dquuuY>).

Визнання результатів навчання, отриманих у формальній освіті, можливе: під час переведення здобувача освіти з іншого закладу вищої освіти; під час поновлення здобувача освіти на навчання до ВНУ імені Лесі Українки; за результатами навчання в рамках програм академічної мобільності, програм «Подвійний диплом»; за результатами вступу на перший (бакалаврський) рівень на базі освітнього рівня «фаховий молодший бакалавр», освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»; за результатами навчання, здобутими з використанням елементів дуальної освіти; під час навчання здобувача освіти у двох і більше закладах освіти або ОПП.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, визнаються шляхом валідації.

Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як ОК в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом ОК.

Здобувачі освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи, тренінги, майстер-класи, наукові публікації, науково-дослідна робота, робота у наукових гуртках, індивідуальні завдання, що поглиблюють навчальний матеріал освітньої компоненти, навчання на таких платформах як: Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn та інших) в обсязі, що загалом не перевищує 10% від загального обсягу кредитів, передбачених ОП. На бакалаврському рівні це не більше ніж 6 кредитів.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ОК, але довший термін, наприклад, не пізніше 01 грудня та 01 травня, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання.

**Політика щодо академічної доброчесності.** Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Списування під час виконання практичних завдань, індивідуальної самостійної роботи студента, заборонені.

Вимоги до академічної доброчесності визначаються Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників ВНУ імені Лесі Українки (<https://bit.ly/3QNPrNT>).

**Політика щодо дедлайнів та перескладання.** Терміни виконання практичних робіт, самостійної роботи викладач повідомляє на перших заняттях або прописує на інтернет-платформі курсу. Письмові роботи, які виконуватимуться з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Терміни ліквідації академічної заборгованості визначає розклад заліково-екзаменаційної сесії.

**Політика щодо додаткових (бонусних) балів.** За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах,

конкурсах студентських наукових робіт, спортивних змаганнях, мистецьких конкурсах тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету ([https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2023-09/2023\\_Polozh\\_pro\\_otzin.pdf](https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2023-09/2023_Polozh_pro_otzin.pdf)).

Додаткові (бонусні) бали, які за тематикою відповідають освітньому компоненту, зараховуються за такі види робіт:

- опублікована наукова стаття у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів;

- публікація тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали;

- підготовка та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт, конкурсі дипломних і магістерських робіт – 7 балів;

– перемога у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт, конкурсі дипломних і магістерських робіт – 15 балів;

– подача проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

## V. Підсумковий контроль

Підсумкова оцінка за вивчення курсу розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Опитування, виконання практичних завдань, розв'язування кейсів на практичних заняттях	100
Залік (теми 1–10) – тестові та теоретичні питання	100

Формою підсумкового контролю є іспит.

Якщо студент успішно виконав усі запропоновані викладачем завдання й отримав остаточну оцінку не менше, ніж 75 балів, підсумкову оцінку він отримує без складання заліку. Така оцінка виставляється в день проведення екзамену за умови обов'язкової присутності студента.

Якщо студент отримав остаточну оцінку нижчу за 75 балів, підсумкова оцінка визначається як сума балів, отриманих за залік (максимум 100 балів).

Залікова оцінка визначається за результатами виконання екзаменаційних завдань, які вмщують 2 теоретичних та 2 тестових питання.

### Питання для підсумкового контролю з курсу «Облік суб'єктів малого бізнесу»:

1. Основні передумови раціональної організації бухгалтерського обліку в малому бізнесі.
2. План організації бухгалтерського обліку в малому бізнесі.
3. Вибір форми організації бухгалтерського обліку.
4. Напрями організації облікового процесу. Бухгалтерський апарат, його структура і функції.
5. Облікова політика підприємства. Наказ по організацію бухгалтерського обліку та облікову політику підприємства.
6. Поняття, визнання, класифікація та оцінка основних засобів, нематеріальних активів, запасів та зобов'язань.
7. Документальне оформлення операцій з активами, капіталом і зобов'язаннями.
8. Облік надходження, амортизації (знос), вибуття (ліквідації, реалізації, безоплатній

- передачі) основних засобів та нематеріальних активів.
9. Облік запасів на складі і в бухгалтерії. Облік надходження та вибуття запасів.
  10. Визначення транспортно-заготівельних витрат по запасах, що вибули.
  11. Особливості обліку оборотних малоцінних та швидкозношуваних предметів.
  12. Інвентаризація основних засобів, нематеріальних активів, запасів і порядок відображення в обліку її результатів.
  13. Грошові кошти: їх економічна сутність та визначення.
  14. Облік касових операцій.
  15. Порядок відкриття рахунків в установах банку. Види рахунків.
  16. Облік банківських операцій.
  17. Визнання, види та оцінка дебіторської заборгованості. Облік товарної і нетоварної дебіторської заборгованості.
  18. Власний капітал та характеристика його складових.
  19. Синтетичний облік власного капіталу
  20. Облік довгострокових і поточних зобов'язань.
  21. Облік кредиторської заборгованості.
  22. Облік розрахунків з бюджетом за податками.
  23. Розкриття інформації про активи, капітал і зобов'язання у фінансовій звітності.
  24. Основні вимоги до визнання та оцінки витрат.
  25. Класифікація витрат за елементами та за видами діяльності.
  26. Витрати прямі, непрямі, змінні і постійні.
  27. Побудова обліку витрат діяльності на рахунках бухгалтерського обліку.
  28. Облік прямих витрат з операційної діяльності.
  29. Непрямі (загальновиробничі) витрати, їх склад, облік та способи розподілу.
  30. Формування та облік виробничої собівартості готової продукції (робіт, послуг).
  31. Методи обліку витрат і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг).
  32. Адміністративні витрати, їх склад, облік та порядок списання.
  33. Облік витрат на збут. Облік інших операційних витрат та інших витрат діяльності.
  34. Облік фінансових витрат.
  35. Відображення витрат за видами діяльності та економічними елементами у фінансовій звітності.
  36. Основні вимоги до визнання та оцінки доходів.
  37. Класифікація доходів.
  38. Побудова обліку доходів на рахунках бухгалтерського обліку.
  39. Поняття фінансових результатів, порядок їх формування та облік.
  40. Облік використання прибутку.
  41. Облік податку на прибуток.
  42. Відображення доходів і фінансових результатів у фінансовій звітності.
  43. Еволюція податків. Концепції розвитку теорій податків.
  44. Сутність і види податків.
  45. Сутність та організація податкової системи.
  46. Організаційне забезпечення функціонування податкової системи.
  47. Облік платників податків.
  48. Податок на додану вартість.
  49. Акцизний податок. Мито.
  50. Податок на прибуток підприємств як форма корпоративного прибуткового оподаткування.
  51. Податок на землю, нерухоме майно.
  52. Трансфертні ціни як об'єкт контролю фіскальних органів держави.
  53. Загальна система оподаткування ФОПів.
  54. Податок на доходи фізичних осіб. Військовий збір.
  55. Єдиний соціальний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.



56. Спрощена система оподаткування юридичних осіб.
57. Оподаткування доходів від підприємницької діяльності.
58. Альтернативні системи оподаткування суб'єктів малого бізнесу.
59. Єдиний податок та його основні елементи.
60. Спрощена система оподаткування фізичних осіб-підприємців.
61. Оподаткування сільськогосподарських товаровиробників.
62. Сутність та принципи місцевого оподаткування.
63. Перелік місцевих податків і зборів.
64. Порядок стягнення місцевих зборів. Система бухгалтерського обліку в банках та її складові.
65. Облік і оподаткування у ФОП.

## VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 – 74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

## VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

### *Основна*

1. Садовська І.Б., Облік суб'єктів малого бізнесу. Конспект лекцій. ВНУ імені Лесі Українки. 2021, 124 с.
2. Жадько К.С., Олійник Л.Ш., Семенюта В.В. Бухгалтерський облік: ділові ігри, ситуаційні вправи, тести : практикум. Дніпро: УМСФ, 2019. 100 с.
3. Податковий кодекс України : Закон від 02.12.2010 № 2755-VI / остання редакція від 28.11.2020, чинний [Електронний ресурс]. Джерело доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.99 р. № 996-XIV, із змінами та доповненнями / поточна редакція від 03.11.2016 р., чинний [Електронний ресурс]. Джерело доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
5. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, Електронний ресурс]. Джерело доступу: [http://vobu.ua/ukr/documents/accounting/item/natsionalni-polozhennya-standartibukhgalterskogo-obliku?app\\_id=24](http://vobu.ua/ukr/documents/accounting/item/natsionalni-polozhennya-standartibukhgalterskogo-obliku?app_id=24)
6. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 09.12.2011 р.; Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.99 № 291.

### *Додаткова*

1. Sadovska I., Tluchkevych N., Nahirska K., Nuzhna O., Shulha O., Safarova A., Skoruk O., Melnyk K. Praxeology of the engineering theory of management accounting in enterprises of the agricultural sector: a system of derived balances (in Ukrainian context). AD ALTA: Journal of interdisciplinary research. 2023. Vol. 13(2). Special Issue XXXV. P. 116-121. (Web of Science, Q3) <https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/130235/PDF/130235.pdf>

*Інформаційні ресурси в мережі Інтернет*

1. <http://www.nbu.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
2. <http://zakon.rada.gov.ua> – Веб–сторінка Верховної Ради України.
3. <http://www.minfin.gov.ua> – Веб–сторінка Міністерства фінансів.
4. <https://vobu.ua/uk> - газета «Все про бухгалтерський облік».
5. <https://dtk.com.ua> - бухгалтерський портал «Дебет-кредит».
6. <http://www.interbuh.com.ua/ua> - бухгалтерська газета «Інтерактивна бухгалтерія».
7. <http://www.visnuk.com.ua> - «Вісник: офіційно про податки».
8. <https://buhgalter911.com> - сайт для бухгалтерів «Бухгалтер 911».
9. <http://www.ukrstat.gov.ua/> - Державна служба статистики України.
10. <https://uteka.ua/ua> - Електронне видання для керівників і бухгалтерів.
11. <https://i.factor.ua/ukr/> - Інтелектуальний бухгалтерський портал.
12. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/>
13. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL : <http://www.minfin.gov.ua>.
14. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua>